

**Biotehnički fakultet / Stočarstvo / GOVEDARSTVO**

<b>Naziv predmeta:</b>	GOVEDARSTVO			
<b>Šifra predmeta</b>	<b>Status predmeta</b>	<b>Semestar</b>	<b>Broj ECTS kredita</b>	<b>Fond časova (P+V+L)</b>
4812	Obavezan	5	7	4+2+0
<b>Studijski programi za koje se organizuje</b>	Stočarstvo			
<b>Uslovljenost drugim predmetima</b>	Ishrana preživara i Oplemenjivanje domaćih životinja			
<b>Ciljevi izučavanja predmeta</b>	upoznavanje sa tehnologijom savremenog gajenja mliječnih goveda i goveda za tov, uključujući najvažnije aspekte proizvodnje mlijeka i mesa			
<b>Ishodi učenja</b>	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Objasniti prednosti govedarske proizvodnje, njenu ekonomsku važnost i druge koristi.</li> <li>• Prepoznati i opisati najvažnije rase goveda u svijetu i u Crnoj Gori.</li> <li>• Upravljeti reprodukcijom na govedarskoj farmi.</li> <li>• Opisati savremene tehnologije proizvodnje mlijeka i govedeg mesa.</li> <li>• Upravljeti svim tehnološkim procesima na farmama za proizvodnju mlijeka i mesa, od odgoja podmlatka do izlučenja grla iz proizvodnje.</li> <li>• Upravljeti tehnološkim procesima na farmama za proizvodnju mlijeka i mesa, od odgoja podmlatka do izlučenja grla iz proizvodnje.</li> <li>• Prepoznati proizvodne indikatore, prednosti i ograničenja koja utiču na rezultate proizvodnje predložiti poboljšanja u proizvodnji.</li> <li>• Poznaće i može da objasni elemente odgajivačko-seleksijskog programa.</li> <li>• Da ponudi idejna rješenja objekata za držanje različitih kategorija</li> </ul>			
<b>Ime i prezime nastavnika i saradnika</b>	Prof. dr Milan Marković i dr Dušica Radonjić			
<b>Metod nastave i savladanja gradiva</b>	predavanja, praktične vježbe, kolokvijumi, domaći i seminarski radovi, terenska nastava i sl.			
<b>Plan i program rada</b>				
Pripreme nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	Uvod - osnove govedarske proizvodnje □ Osnovni pojmovi u govedarstvu □ Istorijat razvoja govedarstva □ Privredni značaj govedarstva			
I nedjelja, vježbe	Ocjena eksterijera goveda 1. Procjena tjelesne građe posmatranjem 2. Određivanje starosti goveda			
II nedjelja, pred.	Stanje govedarstva i tendencije njegovog daljeg razvoja □ Stanje i perspektive govedarske proizvodnje u svijetu □ Govedarska proizvodnja u Crnoj Gori			
II nedjelja, vježbe	Unapređivanje govedarstva u Crnoj Gori - Rad Službe za selekciju stoke			
III nedjelja, pred.	Rodonačelnici i srodnici goveda □ Sistematsko mjesto i domestikacija goveda □ Srodnici goveda: Bivo, Bizon, Azijska širokočeoona goveda (banteng, gaur, gajal), Jak, Zebu □ Rodonačelnici goveda □ Zoološka klasifikacija goveda			
III nedjelja, vježbe	Srodnici goveda Matično knjigovodstvo i osnovne zootehničke mjere Obilježavanje goveda Evidencija u govedarstvu Značaj prikupljanja i obrade podataka u govedarstvu			
IV nedjelja, pred.	Tipovi i rase goveda 1. Radni tip goveda 2. Goveda za proizvodnju mlijeka			
IV nedjelja, vježbe	Izložbe goveda i poređenje vodećih rasa			
V nedjelja, pred.	Tipovi i rase goveda 3. Goveda kombinovanih proizvodnih osobina 4. Goveda za proizvodnju mesa			
V nedjelja, vježbe	Terenske vježbe - poznavanje rasa			
VI nedjelja, pred.	Reprodukcija goveda - Osnove reprodukcije ženskih grla - Osnove reprodukcije muških grla - Djelovanje endogenih i egzogenih faktora na reproduktivne osobine			
VI nedjelja, vježbe	KOLOKVIJUM			
VII nedjelja, pred.	Rast i razviće goveda - Prenatalni period - Postnatalni period - Razviće glavnih tkiva - Faktori koji utiču na rast			
VII nedjelja, vježbe	Ispitivanje plodnosti goveda - Parametri plodnosti krava i njihovo izračunavanje - Parametri plodnosti bikova - Vještačko osjemenjivanje krava			
VIII nedjelja, pred.	Proizvodnja mlijeka 1. Porast i razvoj mliječne žlijezde 2. Sinteza i osobine pojedinih komponenti mlijeka 3. Laktacija 4. Muža krava 5. Faktori koji utiču na prinos i sastav mlijeka			
VIII nedjelja, vježbe	Ispitivanje osobina mliječnosti 1. Osobine mliječnosti 2. Kontrola mliječnosti 3. Osobine muznosti			
IX nedjelja, pred.	Proizvodnja mesa □ Tovne osobine □ Klanične osobine □ Klasifikacija trupova na liniji klanja □ Faktori od značaja za prinos mesa i odnose tkiva u tovne junadi			

IX nedjelja, vježbe	Ocjenjivanje goveda u živom stanju Kategorije goveda za klanje Klanje i primarna obrada trupova Ocjena kvaliteta trupova i mesa goveda					
X nedjelja, pred.	) Gajenje goveda u sistemu krava tele B) Odgoj teladi, gajenje priplodnih junica					
X nedjelja, vježbe	Odgoj teladi Tehnološki postupci 1. Higijena i njega papaka 2. Obezrožavanje goveda					
XI nedjelja, pred.	Osnove genetskog poboljšanja goveda □ Nasljeđivanje kvalitativnih osobina □ Nasljeđivanje kvantitativnih osobina □ Metode odgajivanja i selekcije goveda					
XI nedjelja, vježbe	Terenske vježbe - Upoznavanje sa tehnološkim procesom proizvodnje na govedarskim farmama					
XII nedjelja, pred.	Osnove genetskog poboljšanja goveda □ Ocjena oplemenjivačke vrijednosti □ Seleksijsko-odgajivački programi □ Linearna ocjena tipa					
XII nedjelja, vježbe	Ocjena kondicije korak po korak Linearna ocjena tipa					
XIII nedjelja, pred.	Smještajni objekti u govedarstvu □ Osnovni zahtjevi pri izgradnji objekata □ Tipovi štala za krave □ Objekti za ostale kategorije goveda □ Odlaganje stajnjaka					
XIII nedjelja, vježbe	Izračunavanje potrebnih kapaciteta pri projektovanju farmi goveda Izračunavanje potrebnog smeštajnog prostora pri izgradnji farmi goveda					
XIV nedjelja, pred.	Menadžment u govedarstvu Zakonska regulativa u govedarstvu					
XIV nedjelja, vježbe	Kolokvijum II					
XV nedjelja, pred.	Završni ispit					
XV nedjelja, vježbe	Završni ispit					
<b>Opterećenje studenta</b>	Nedjeljno 4+2 (6) 7 kredita x 40/30 = 9 sati struktura: 4 časa predavanja 2 časa vježbi 3 sata individualnog rada studenata (pripreme vježbi, izrada seminarskog rada) uključujući i konsultacije U semestru 60+30 (90) Nastava i završni ispit: 9h x 16 = 144 sati; Neophodne pripreme (administracija, upis, ovjera semestra): 2 x 9 sati = 18 sat; Ukupno opterećenje za predmet: 7 x 30 = 210 sati . Dopunski rad za pripreme ispita u popravnom roku uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 42 sata. Struktura opterećenja: 144 sati (nastava) + 18 sati (priprema) + 42 sata (dopunski rad)					
<b>Nedjeljno</b>	<b>U toku semestra</b>					
<b>7 kredita x 40/30=9 sati i 20 minuta</b> 4 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 2 vježbi <b>3 sat(a) i 20 minuta</b> samostalnog rada, uključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: <b>9 sati i 20 minuta x 16 =149 sati i 20 minuta</b> Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): <b>9 sati i 20 minuta x 2 =18 sati i 40 minuta</b> Ukupno opterećenje za predmet: <b>7 x 30=210 sati</b> Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) <b>42 sati i 0 minuta</b> Struktura opterećenja: <b>149 sati i 20 minuta (nastava), 18 sati i 40 minuta (priprema), 42 sati i 0 minuta (dopunski rad)</b>					
<b>Obaveze studenta u toku nastave</b>	pohađanje predavanja i vježbi; izrada domaćih zadataka, polaganje kolokvijuma i testova					
<b>Konsultacije</b>	petak : 12-14 h.					
<b>Literatura</b>	1. Čobić, T., Antov, G.: Govedarstvo – proizvodnja mlijeka; S Print, Novi sad, 1996.; 2. Antov, G., Čobić, T.: Govedarstvo – proizvodnja mesa, Poljoprivredni fakultet Novi Sad, 2001.; 3. Mitić, N., Ferčej, J., Zeremski, D., Lazarević, Lj.: Govedarstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987. 4. Uremović Z.: Govedarstvo, Zagreb, 2004. 5. Marković, M., Bačović, S., Bogavac, R., Babović, G., Radonjić, D.: Rase goveda, Podgorica, 2010. 6. Marković, M., Valinger, E., Babović, G., Radonjić, D., Šarac Branko: Objekti za smještaj goveda, Podgorica, 2012					
<b>Oblici provjere znanja i ocjenjivanje</b>	Prisustvo i aktivnost na predavanjima i vježbama - 5 poena; Domaći i seminarski rad - 5 poena; I kolokvijum 20 poena; II kolokvijum 20 poena; Završni ispit - 50 poena; Prolazna ocjena dobija se ako se kumulativno sakupi 51 poen (≥50.51). Ocj					
<b>Posebne naznake za predmet</b>						
<b>Napomena</b>						
<b>Ocjena:</b>	F	E	D	C	B	A
<b>Broj poena</b>	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena